

Laki ja oikeus matkailuyrittäjän arjessa -hanke

20.10.2015

Juhani Karvo, asianajaja

Kuluttajaoikeus

- Kuluttajansuojalaki koskee kulutushyödykkeen tarjontaa, myyntiä ja muuta markkinointia elinkeinonharjoittajilta kuluttajille. Lakia sovelletaan myös, kun elinkeinonharjoittaja välittää hyödykkeitä kuluttajille.
- Kuluttajansuojalakia sovelletaan myös sähköiseen kauppaan.
- Kuluttajasopimukseen sovelletaan myös kauppalakia tietyiltä osin ja oikeustoimilakia lähinnä sopimuksen syntymiseen ja pätemättömyyteen sekä muita relevantteja lakeja.

Kuluttajaoikeus

- Kansainvälisessä kuluttajakaupassa
 - Lainvalinta
 - Rooma I –asetus
 - Oikea ja laillinen tuomioistuin
 - Bryssel I –asetus
 - Molemmissa asetuksissa pääsääntönä sopimusvapauden periaate
 - Jäsenvaltiossa annetun tuomion täytäntöönpanokelpoisuus

Kuluttajaoikeus

- Etämyynnistä säädetään kuluttajansuojalain 6 luvussa
 - Tietojenantovelvollisuus
 - Kuluttajan oikeus peruuttaa kauppa
- Ns. tietojenantoasetus koskee myös kuluttajalle kohdistettavaa tavara- ja palvelukauppaa

Kuluttajaoikeus

- **Kuluttajansuojaoikeudessa on säädelty useita asiakokonaisuuksia**, joita tulemme käymään läpi hankkeen yhteydessä:
- kuluttajasopimukseen liittyvät piirteet
 - kuluttajasopimuksen ehtojen sääntely
 - kuluttajasopimusten sovittelu
 - kuluttajasopimusten tulkinta (erotuksena business to business sopimukseen)
 - kuluttajasopimusten markkinaoikeudellinen sääntely
 - kuluttajan asema useamman yrittäjän tarjoamassa palvelukokonaisuudessa
- yrittäjän velvollisuudet kuluttajaa kohtaan
 - tiedonantovelvollisuudet
 - ammattitaitoisuus- ja huolellisuusvelvollisuudet
 - huolenpitovelvollisuudet
 - palvelun turvallisuutta koskevat velvollisuudet
- kuluttajan velvollisuudet
 - myötävaikutusvelvollisuudet
 - reklamaatiovelvollisuus
- sopimusrikkomustilanteet
 - viivästys
 - virhe
 - sopimusrikkomuksen seuraamukset
- etämyynti
 - sähköinen kaupankäynti
- kuluttajapalvelukseen liittyvät erityispiirteet
- valmismatkat
 - soveltamisala
 - säännösten pakottavuus
 - matkanjärjestäjän suorituksen virheet

Immateriaalioikeus

- Kahteen kategoriaan:
 - tekijänoikeudet
 - teollisoikeudet
- voidaan suojata tietyin menettelyin.
- oikeuksia, joihin yrittäjä tai tekijä ei useinkaan kiinnitä tarpeeksi huomiota turvatakseen omat oikeutensa – ja ne ovat usein sen johdosta tai juuri siitä syystä hieman vieraita yrittäjille ja muillekin tekijöille.

Immateriaalioikeus

- **Tekijänoikeudet**

- Varsinaiset tekijänoikeudet:

- Kirjailijan, kuvataiteilijan, säveltäjän, arkkitehdin, tietokoneohjelman luojaan sekä muiden vastaavien tekijöiden oikeudet luomuksiinsa

- Lähioikeudet:

- Esittävän taiteilijan, äänitallenteen tuottajan, kuvatallenteen tuottajan, radio- ja televisioyrityksen, luettelon ja tietokannan valmistajan sekä valokuvaajan ja uutistoimiston oikeudet

Immateriaalioikeus

Tekijänoikeudesta

- kuuluu sille, joka on luonut teoksen.
 - Teoksen luojana voi tulla kyseeseen vain ihminen, ei koskaan juridinen henkilö.
 - Eri asia on, että tekijänoikeus on siirrettävissä.
- Tekijänoikeus antaa luojalleen yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataville.
- Tekijänoikeus ei Suomessa edellytä rekisteröintiä, tekijänoikeuden pidättämistä, ©-merkin käyttämistä tai muuta vastaavaa menettelyä.
- Tekijänoikeus syntyy, kun teos on luotu.

Immateriaalioikeus

Tekijänoikeudesta

- Osaa tekijänoikeuksista hallinnoidaan yhteisesti:
- Sävelteokset Teosto r.y.
- Esittävät taiteilija ja äänitteiden tuottajat Gramex r.y.
- Kopionti ja digitaalinen käyttö Kopiosto r.y.
- Muita vastaavia:
 - Kuvasto r.y.
 - Tuotos r.y.
 - Sanasto r.y.

Immateriaalioikeus

Teollisoikeudet

- Patenttioikeus
- Hyödyllisyysmallioikeus
- Mallioikeus
- Integroitujen piirien piirimallien suoja
- Kasvinjalostajan oikeus
- Tavaramerkkioikeus
- Maantieteellisten merkintöjen suoja
- Toiminimioikeus
- Suoja sopimatonta menettelyä vastaan

Immateriaalioikeus

Mallioikeus

- suojataan tuotteen tai sen osan ulkomuotoa, joka ilmenee tuotteen tai sen koristelun piirteissä, kuten linjoista, ääriviivoista, väreistä, muodosta, pintarakenteesta tai materiaalista.
- Tuotteella tarkoitetaan teollisesti tai käsityönä valmistettavia tavaroita.
- Sanalla tavara on mallioikeudessa tavanomaisesta kielenkäytöstä poikkeava merkityssisältö; myös pakkaukset, pakkauksen ulkoasu, graafiset symbolit ja kirjasintyypit voivat saada mallisuojaaja.
- Yksinoikeuden mallisuojaajalle saa Suomessa joko
 - rekisteröinnillä mallioikeuslain mukaan
 - kansainvälisellä rekisteröinnillä
 - rekisteröimällä malli yhteisönmallina
 - käyttämällä hyväksi yhteisön rekisteröimättömälle mallille tarjoamaa suojaaja

Immateriaalioikeus

Tavaramerkkioikeus

- yksilöi elinkeinotoiminnassa tavaroiden ja palvelujen tarjoamisen yhteydessä käytettyjä erilaisia merkkejä
- voi olla sanamerkki, kirjainmerkki, yhdistelmämerkki, tavaran päällystä (pakkaus), tavaran muoto
- Yksinoikeus tavaramerkkiin voidaan saada rekisteröimällä tai vakiinnuttamisella.
 - Rekisteröinti on riitatilanteessa turvaavampi vaihtoehto suojan toteuttamiselle.
- Tavaramerkki voidaan rekisteröidä Suomessa kolmea tietä:
 - kansallinen rekisteröinti Patentti- ja rekisterihallituksessa
 - kansainvälinen rekisteröinti WIPO:ssa
 - EU:n käsittävä rekisteröinti yhteisön patenttiasetuksen mukaisesti OHIM:ssa

Immateriaalioikeus

Maantieteellisten merkkien suoja

- merkintöjä, jotka osoittavat tavaran olevan peräisin tietyn jäsenvaltion alueelta tai tietyltä seudulta taikka paikkakunnalta tuolla alueella.
- Suomessa ei ole erityistä kansallista lainsäädäntöä tällaisten merkkien suojasta.
- EU:ssa on luotu erityinen järjestelmä suojaamaan maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden alkuperää osoittavia nimiä.
 - Suoja edellyttää rekisteröintiä. Tällaisen suojan saaneita suomalaisia tuotteita ovat esim. Kalakukko ja Karjalanpiirakka. Vastaavia ulkomaalaisia tuotteita ovat esim. Mozzarella- juusto ja Faro-olut.

Immateriaalioikeus

Toiminimioikeus

- Toiminimi on nimi, jota elinkeinonharjoittaja käyttää toiminnassaan.
 - Aputoiminimet
 - Rinnakkaistoiminimet
- Yksinoikeus toiminimeen voidaan saada rekisteröimällä tai vakiinnuttamisella.
- Toiminimen voi luovuttaa toiselle vain elinkeinotoiminnan luovutuksen yhteydessä.
- Suoja on voimassa niin kauan kunnes ko. elinkeinotoiminnan lopettamisesta ilmoitetaan rekisteriin tai toiminimi muutetaan.
- Pääsääntöisesti suoja on voimassa koko maassa.
- Toiminimiä käytetään myös verkkotunnuksia muodostettaessa.
 - Epäselvyyksien ja mahdollisten oikeudenloukkauksien varalta on syytä muodostaa verkkotunnus myös aputoiminimille.
 - Verkkotunnuksia hallinnoi Suomessa Viestintävirasto.

Immateriaalioikeus

Sopimaton menettely elinkeinotoiminnassa

- kieltää käyttämästä elinkeinotoiminnassa hyvän liiketavan vastaista tai muutoin toisen elinkeinonharjoittajan kannalta sopimatonta menettelyä
- Markkinaoikeus voi kieltää yrittäjän menettelyn hyvän liiketavan vastaisena tai muutoin toisen yrittäjän kannalta sopimattomana.
- Lain soveltamisalueeseen kuuluvana toimintana voidaan mainita esim. harhaanjohtava markkinointi, vertaileva mainonta, sattumanvaraiset edut ja liikesalaisuuksien suoja.

Vakuutusoiikeus

Yrityksen vakuutustarpeen kartoitus

- Olennainen osa riskienhallintaa
- Käytön laajuus riippuu yrityksen koosta, toimialasta, kilpailutilanteesta sekä riskinottohalusta ja -kyvystä
 - Pienillä yrityksillä yleisin riskinhallinnan muoto
- Kartoitustyö syytä jakaa osa-alueisiin
 - Omaisuus
 - Toiminta
 - Henkilöstö
 - Ulkopuoliset
- Vakuutukset harvoin korvaavat aiheutunutta vahinkoa kokonaisuudessaan
- Vakuutusehdot tulee aina neuvotella erikseen

Vakuutusosoikeus

Vakuutus tuotteiden sisältö pääpiirteissään

- *Yleiset sopimusehdot*
 - Voimaantulo ja päättymisen
 - Tiedonantovelvollisuudet
 - Maksaminen
 - Vahingon aiheuttaminen
- *Lajiosa*
 - Voimassaolo: kenen hyväksi ja missä voimassa?
 - Kohteet: Mitä vakuutetaan ja mitä ei vakuuteta?
 - Turvan sisältö: Mitä korvataan ja mitä ei korvata?
- *Suojeluohjeet*
 - Menettelyohjeet vahinkojen estämiseksi ja rajoittamiseksi
- *Korvaussäännöt*
 - Perusteet, joilla korvaukset maksetaan:
 - Arviointiperusteet
 - Ikävähennykset
 - Omavastuut
 - Korvausvaihtoehdot
 - Asiat ja perusteet, jolloin korvausta ei makseta

Kilpailuoikeus

- Tulemme hankkeessa käymään tiettyjä kilpailuoikeudellisia kysymyksiä läpi soveltuvin osin.
 - esim. kuinka pitkälle eri yrittäjien sopimusehtoja voidaan yhtenäistää
 - vrt. alakohtaiset valtakunnalliset yleiset sopimusehdot ja esim. yrityskohtaiset yleiset sopimusehdot
 - esim. yksinmyyntioikeudelliset sopimukset

Yhtiöoikeus

- Toiminimi
- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö ja julkinen osakeyhtiö
- Erilaisissa yhtiöissä tullaan käsittelemään mm.
 - vastuun kohdentumista erilaisissa vastuutilanteissa
 - hallinnoinnin erilaisuutta
 - rahan käytön/ottamisen erilaisuutta
 - ulkopuolisen sijoittajan/uuden yhtiömiehen tuleminen mukaan yhtiöön
 - päätöksenteon erilaisuus

Kiitos!

